

A Szakdolgozat TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: Kocaselejtezés okainak összehasonlítása különböző ciklusszámú kocáknál

A dolgozatot készítő hallgató neve: Hollósy Boldizsár

Szak, képzési szint és tagozat: Mezőgazdasági mérnöki BSC

Tanszék: Precíziós Állattenyésztés és Állattenyésztési Biotechnikai Tanszék

Belső témavezető: Nagyné Dr. Kiszlinger Henrietta, egyetemi docens, MATE Kaposvári Campus

A sertéságazat napjainkban komoly gazdasági és szerkezeti kihívásokkal küzd, amelyek közül kiemelt jelentőséggel bír az állomány hatékonyságának fenntartása és a tenyészkocák hasznos élettartamának optimalizálása. A vizsgálat különös hangsúlyt fektetett a szaporodásbiológiai és állategészségügyi okok szerepére, valamint a menedzsment és tartástechnológiai tényezők hatásaira. A kutatás két Északkelet-Magyarországon működő sertéstelepen zajlott, amelyek technológiai színvonala és genetikai állománya megegyezett. Mindkét telepen TN70 genetikájú kocákat tartanak, amelyek kiváló szaporaságukkal, nagy alomméretükkel és jó anyai tulajdonságaikkal jellemezhetők, ugyanakkor érzékenyek a zsúfoltságra, a hőstresszre és a menedzsmenti hibákra. A vizsgálat során a selejtezett kocák adatait ciklusszám szerint csoportosítottam, és elemeztem a selejtezési okok arányát, gyakoriságát és összefüggéseit.

Az eredmények alapján a selejtezések leggyakoribb oka mindkét telepen a nem vemhesülés volt, amely a kiesések 25–40%-át tette ki. Ezt követően a vetélés, a nem ivarzott kocák, valamint a leromlott termelés és a lábvégproblémák voltak a legjelentősebb tényezők. Az adatok egyértelműen rávilágítottak arra, hogy a reprodukciós zavarok és a mozgásszervi megbetegedések döntő szerepet játszanak a kocák idő előtti selejtezésében. A méhgyulladás, a rossz malacnevelő képesség, illetve az ismeretlen vagy téves selejtezési okok kisebb arányban fordultak elő, de ezek is hozzájárulnak az állomány veszteségeihez. A ciklusszám és a selejtezés okai között szoros összefüggés volt megfigyelhető. Az alacsonyabb ciklusszámú (1–2 fialásos) kocáknál a nem ivarzás és a vemhesség elmaradása bizonyult meghatározónak, míg a középkorú (3–5 ciklusos) kocák esetében a vetélések és a leromlott termelés aránya nőtt meg. A magasabb ciklusszámú

(6. vagy annál több fialásos) kocáknál a lábvégproblémák, a méhgyulladás és az öregedéssel összefüggő termelésromlás játszott főszerepet. A vizsgálatok azt is kimutatták, hogy a kocák teljesítménye a 3–4. ciklusban éri el a csúcst, ezt követően fokozatosan csökken, így a túl késői selejtezés gazdaságilag már nem indokolt. A vizsgált telepeken tapasztalt eltérések elsősorban menedzsmenti és technológiai különbségekre vezethetők vissza. Ahol a takarmányozás, a kondícióellenőrzés és a visszaivarzók megfigyelése rendszeres és pontos volt, ott a nem vemhesült kocák aránya alacsonyabbnak bizonyult. Ezzel szemben, ahol a környezeti stresszfaktorok (zsúfoltság, hőmérséklet-ingadozás, takarmányváltás) gyakoribbak voltak, ott a reprodukciós problémák száma is megnövekedett. Az eredmények alapján elmondható, hogy a TN70 genotípus ugyan genetikailag magas termékenységre képes, de teljesítményének kiaknázása csak megfelelő környezeti és menedzsmentfeltételek mellett valósul meg. A dolgozat rámutat arra is, hogy a selejtezés nem kizárólag állategészségügyi döntés, hanem stratégiai gazdasági kérdés is. A túl korai selejtezés a genetikai potenciál kiaknázatlanságát, a túl késői pedig teljesítménycsökkenést és többletköltséget eredményez. A megfelelő időzítésű selejtezés ezért elengedhetetlen az állomány fenntartható gazdaságosságához. A kocák testkondíciójának folyamatos figyelemmel kísérése, a szaporodásbiológiai adatok nyomon követése és az ok-okozati elemzések alapján történő döntéshozatal mind hozzájárulhatnak a selejtezési arányok optimalizálásához.

Összességében a vizsgálat eredményei megerősítették a hipotézist, miszerint a magasabb ciklusszám és a selejtezés valószínűsége között egyértelmű kapcsolat áll fenn. A kutatás igazolta, hogy a megfelelő időben végzett selejtezés, valamint a kondíció és az állatjóléti tényezők optimalizálása kedvezően befolyásolja a termelés hatékonyságát. A vizsgálat során nyert adatok és következtetések gyakorlati iránymutatást nyújtanak a sertéstelepek számára az állománykezelés fejlesztéséhez, a selejtezési döntések megalapozásához és a hosszú távon fenntartható, jövedelmező termelés eléréséhez.